CONGRES IN BOEDAPEST: ANDERS, MAAR WEL WARM!

Het achtste internationale malacologencongres werd ditmaal in het Oostblok gehouden, vooral om collega's van de oostelijke landen in de gelegenheid te stellen nu eens de malacologen uit het westen te ontmoeten. Jammer genoeg is menigeen juist in dat opzicht wat teleurgesteld naar huis gegaan - Hongarije is blijkbaar niet zonder meer gemakkelijk toegankelijk voor talloze collega's uit het Oostblok ...

Oppervlakkig gezien maakt Boedapest een uiterst frivole indruk; een mooie stad, hier en daar monumentaal van karakter, maar toch bijvoorbeeld bij Wenen achterstaand door het ontbreken van het massale daarvan. Vooral de Donau-oevers met de fraaie bruggen zijn zeer spectaculair. De sporen van de dubbelmonarchie zijn nog lang niet uitgewist en de hele stad reflecteert eigenlijk de lange en zeer bewogen geschiedenis van Hongarije - de afstand tussen de Romeinse resten en het Hilton Hotel is maar gering, maar omspant in wezen vele eeuwen. De bevolking is zeer welwillend en open en treedt de buitenlandse bezoeker vol vertrouwen tegemoet; communicatie is niet altijd even gemakkelijk, waarmee vooral de bij privépersonen ingekwartierde malacologen geworsteld hebben (wat wel eens tot zotte situaties geleid heeft). De Hongaarse taal behoort niet tot de Slavische talen en schijnt met het eveneens zeer moeilijke Fins verbindingen te hebben - zelfs de Neder-

der met een goede talenkennis krijgt bij een vluchtig bezoek totaal geen greep op het Hongaars. Een geval van schriftelijke conversatie met vertraging kwam ons ter ore. 's Morgens schreef de hospita de boodschap op, die later op het congres vertaald en beantwoord werd, welk antwoord dan 's avonds weer schriftelijk aangeboden werd. Wat een crime voor een vlot causeur; het getuigt wel van een diplomatieke benadering, maar kan tot misverstanden leiden. Voor ons westerlingen is het leven goedkoop; men rijdt er in een taxi voor de prijs van een paar strippen op onze strippenkaart, de maaltijden zijn goed en billijk, Oostduitse boeken verbazingwekkend voordelig. Velen genoten aanvankelijk gratis van het werkelijk uitstekende openbaar vervoer voordat men gewaar werd dat de kaartjes elders betrokken dienden te worden (bus 7 cent, tram 10 cent, enz.). Men moet deze prijzen echter zien in verhouding tot het plaatselijk inkomen. Bepaalde goederen en diensten kunnen alleen met vreemd geld betaald worden, wat degenen die al hun geld bij de grens voor forinten gewisseld hadden, slecht uitkwam. Ook hier gold echter dat de brutalen de halve wereld hebben; zij die weigerden hun lunches met dollars te betalen, konden met forinten de rekening voldoen en bleken zodoende bovendien nog veel goedkoper uit te zijn!

Het congres werd gehouden in de tuinbouwkundige universiteit, die twee collegezaaltjes en een grote hoorzaal ter beschikking had gesteld. Helaas lieten zowel verduistering als projectie te wensen over. Bovendien zat men zachtjes te braden; gedurende het grootste deel van het congres lag de dagtemperatuur rond de 30°C (met navenante nachten), en dat in een land waar het bier duur is want het wordt niet ter plaatse gebrouwen, maar geïmporteerd. Gelukkig kon men soms in de pauzes wat drinken; de koffie werd in glazen geschonken, maar dan wel voor ca. een kwart gevuld, Turkse koffie eigenlijk. Geen wonder dat men al spoedig een dubbele bestelde.

Met voor- en na-excursies (die overigens meer toeristisch dan malacologisch van aard waren) nam het congres acht dagen in beslag. Het totaal aantal deelnemers (afgezien van begeleidende personen) beliep ongeveer 145 en vertegenwoordigde totaal een dertig landen. De grootste delegaties kwamen uit Hongarije (uiteraard), de Verenigde Staten, Groot-Britannië en Nederland, terwijl de overige ca. 26 landen met 1-8 personen deelnamen. Het aantal gehouden voordrachten was totaal ongeveer 125, wat twee parallelle zittingen noodzakelijk maakte; van de voordrachten namen de Nederlanders er zes voor hun rekening. Daarnaast waren nog 25 'posters' (op borden tentoongesteld materiaal) te bezichtigen. Een belangrijk deel van de voordrachten was gebundeld in drie colloquia of symposia (series samenhangende lezingen), nl. een betreffende de familie Sphaeriidae onder leiding van ons erelid Kuiper, een inzake Kwartaire malacologie en ontwikkeling van de fauna (in Europa), en een over biogeografie van de niet-mariene mollusken. Het eerste colloquium nam slechts een halve middag in beslag en was in zoverre teleurstellend dat de Russische collega's waar het allemaal om ging, verstek hadden moeten laten gaan. Het tweede symposion strekte zich uit over een gehele middag; organisatorisch liep hier wel wat mis omdat de Tsjechische voorzitter voor zijn eigen voordracht te veel tijd in beslag nam. Op

deze congressen is gewoonlijk per lezing inclusief discussie slechts een kwartier beschikbaar; de discussie schiet er vaak bij in omdat de spreker zijn tijd helemaal nodig heeft. Als één persoon over de schreef gaat, schuift het gehele programma op en loopt het tenslotte mis. Van de voorzitters wordt dan ook de nodige tact en een gedecideerd optreden verwacht, wat niet altijd even gemakkelijk op te brengen is. Eén voorzitter liet na 12 minuten een bescheiden wekkertje aflopen, de meeste anderen overhandigden op dat tijdstip een schriftelijke waarschuwing. De wekker veroorzaakte veel hilariteit.

Het laatst genoemde symposion, dat over de verspreiding van land- en zoetwatermollusken, georganiseerd door Dr. Alan Solem, omvatte 35 lezingen en bleek nog het meest samenhangend. De belangrijkste voordrachten uit deze serie worden volgend jaar in boekvorm uitgegeven. Volgens Solem bestaan er naar schatting 30.000-35.000 soorten landmollusken; de hoogste dichtheid treft men aan in Nieuw-Zeeland, dat waarschijnlijk 1.000 soorten huisvest. Door het tezamen voorkomen van veel soorten is het daar op een enkele plek mogelijk in twee handen vol strooisel van de bosbodem tot 60 soorten te bemachtigen. Daar moet je bij ons heel wat kilometers voor afreizen; de Nederlandse fauna telt nog altijd minder dan 100 soorten landslakken.

De inhoud van de voordrachten demonstreerde nog eens het brede kader waarbinnen malacologisch onderzoek gedaan wordt; uiteraard was ook de slakkengroep van de Vrije Universiteit Amsterdam vertegenwoordigd. Natuurlijk speelt de toegepaste malacologie, dwz. vnl. onderzoek aan slakken in verband met parasitaire ziekten, een belangrijke rol. Het lijkt er overigens op dat de systematiek in al haar vertakkingen bezig is met een come-back, althans op de internationale congressen. Echter, vooral in de Verenigde Staten schijnt het malacologisch onderzoek in de musea gevaar te lopen; het aantal opgeheven of op te heffen stafposities zou zelfs tot acht op kunnen lopen.

Het formele gedeelte van het congres omvatte verder nog drie onderdelen die op nog geen congres ontbraken, nl. een vergadering van de museumconservatoren (goed bezocht; talloze nijpende problemen als nationale arbeidsverdeling en het bewaren van grote dieren = inktvissen, werden behandeld), een bijeenkomst van de E.I.S. (European Invertebrate Survey; terwijl sommige landen nog steeds bezig zijn een atlasproject voor te bereiden, werken de Britten al aan een tweede druk) en de ledenvergadering van de Unitas Malacologica, het lichaam dat de congressen voorbereidt, begeleidt en ten dele financiert (U bent toch hopelijk lid van de Unitas Malacologica? Zo niet, inlichtingen bij onze voorzitter). De nieuw gekozen voorzitter is Dr. D. Heppell, wat inhoudt dat het negende congres in Edinburgh, Schotland, gehouden zal worden (1986). De nieuwe ondervoorzitter is Dr. J.H. Jungbluth, zodat het tiende congres vermoedelijk in West-Duitsland bijeen zal komen (1989). Op deze vergadering werden tevens de resoluties van het vorige congres besproken, waarbij o.a. bleek dat van samenwerking inzake een Europese mariene malacofauna afgezien werd. Als noviteit werd een korte bijeenkomst gehouden als voorloper van meer uitgebreide vergaderingen in de toekomst over de mollusken in het kader van de internationale natuurbescherming.

Het allerbelangrijkste op zo'n congres is natuurlijk het ongedwongen contact met vakgenoten; daartoe was ruimschoots gelegenheid tijdens de pauzes en lunches en tevens tijdens de zeer

fraaie receptie in het Gellért Hotel en het eindbanket op de vrijdagavond. Helaas was ondergetekende niet in staat dit laatste bij te wonen, maar naar verluidt moesten de kelners (ambtenaren) om elf uur naar huis, zodat de wijn snel opgemaakt werd door deze in bierglazen uit te schenken ... Bij het afscheid bleek dat vooral de Hongaren zeer genoten hadden van de internationale contacten; zij gaven ons bijna het gevoel dat wij hen in de steek lieten door weer naar onze haardsteden terug te keren.

A.C. van Bruggen